

ALGEMENE VOORWAARDEN
CAR en Aansprakelijkheidverzekering
voor bedrijven

MODEL
V 0614.CAR/AVB

Delta Lloyd Schadeverzekering NV

ONDERDEEL
Technische Verzekeringen

INHOUD

ALGEMENE INFORMATIE

ALGEMEEN

Artikel 1	Algemene begripsomschrijvingen
Artikel 2	Einde van de contractstermijn
Artikel 3	Verplichtingen
Artikel 4	Premiebetaling
Artikel 5	Berekening definitieve premie / Herziening voorlopige premie
Artikel 6	Herziening van premie en voorwaarden
Artikel 7	Eigen risico
Artikel 8	Schadevaststelling / cumulatie
Artikel 9	Schaderegeling terrorisme / preventieve maatregelen
Artikel 10	Algemene uitsluitingen
Artikel 11	Toegang tot het bouwterrein

ALGEMENE

Artikel 12	Begripsomschrijvingen
Artikel 13	Verzekerde werken
Artikel 14	Niet (automatisch) verzekerde werken
Artikel 15	Omvang van de dekking en verzekeringstermijn
Artikel 16	Uitsluiting onzorgvuldigheid
Artikel 17	Algemeen verhaalsrecht

RUBRIEK I

Artikel 18	Begripsomschrijvingen
Artikel 19	Dekking tijdens de bouwtermijn
Artikel 20	Dekking tijdens de onderhoudstermijn
Artikel 21	Extra dekking
Artikel 22	Dekking na schade
Artikel 23	Uitsluitingen
Artikel 24	Schaderegeling
Artikel 25	Te vergoeden bedrag

RUBRIEK II

Artikel 26	AANSPRAKELIJKHEID Begripsomschrijvingen
Artikel 27	Dekking tijdens de bouwtermijn
Artikel 28	Dekking tijdens de onderhoudstermijn
Artikel 29	Extra dekking
Artikel 30	Uitsluitingen
Artikel 31	Verhaalsrecht
Artikel 32	Verplichtingen van verzekerde(n) bij schade
Artikel 33	Schaderegeling
Artikel 34	Te vergoeden bedrag
Artikel 35	Elders lopende verzekeringen

RUBRIEK III

Artikel 36	BESTAANDE EIGENDOMMEN OPDRACHTGEVER Begripsomschrijving bestaande eigendommen opdrachtgever
Artikel 37	Dekking
Artikel 38	Extra dekking
Artikel 39	Uitsluitingen
Artikel 40	Schaderegeling
Artikel 41	Te vergoeden bedrag

RUBRIEK IV

Artikel 42	HULPMATERIAAL Begripsomschrijving hulpmateriaal
Artikel 43	Dekking
Artikel 44	Extra dekking
Artikel 45	Uitsluitingen
Artikel 46	Schaderegeling
Artikel 47	Te vergoeden bedrag

RUBRIEK V	EIGENDOMMEN BOUWDIRECTIE EN PERSONEEL
Artikel 48	Begripsomschrijvingen
Artikel 49	Dekking
Artikel 50	Uitsluitingen
Artikel 51	Schaderegeling
Artikel 52	Te vergoeden bedrag
RUBRIEK VIII	AANSPRAKELIJKHEIDSDEKKING VOOR BEDRIJVEN
Artikel 53	Begripsomschrijvingen
Artikel 54	Omvang van de dekking
Artikel 55	Uitsluitingen en bijzondere insluitingen
Artikel 56	Schaderegeling
Artikel 57	Bedrijfsaansprakelijkheid
Artikel 58	Werkgeversaansprakelijkheid
Artikel 59	Milieuaansprakelijkheid

ALGEMENE INFORMATIE

Inleiding

In deze voorwaarden is beschreven onder welke voorwaarden de in de polis en bijbehorende aanhangsels aangegeven verzekeringsdekking van kracht is en wat de rechten en plichten zijn van de partijen bij deze verzekering.

De bepalingen in de polis en de bijbehorende aanhangsels en mededelingen zijn specifiek toegesneden op de verzekering die u heeft afgesloten en gaan bij onderlinge verschillen vóór op hetgeen in deze voorwaarden vermeld staat.

Onzekerheidsvereiste

Deze overeenkomst beantwoordt aan de vereiste van onzekerheid als bedoeld in artikel 7:925 BW, indien en voorzover schade, waarop aanspraak tot vergoeding wordt gemaakt, het gevolg is van een gebeurtenis of omstandigheid waarvan voor partijen ten tijde van het sluiten van de overeenkomst:

- onzeker was dat die zou plaatsvinden;
- onzeker was dat daaruit schade is ontstaan dan wel naar de normale loop van de omstandigheden nog zou ontstaan.

Persoonsgegevens

Bij de aanvraag van een verzekering kunnen persoonsgegevens, gegevens van rechtspersonen en gegevens van de bij deze rechtspersonen werkzame directeuren, bestuurders en commissarissen worden gevraagd. Deze worden door de maatschappij verwerkt ten behoeve van het aangaan en uitvoeren van overeenkomsten, voor het uitvoeren van marketingactiviteiten, ter voorkoming en bestrijding van fraude jegens financiële instellingen, voor statistische analyses en om te kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen. Op de verwerking van persoonsgegevens is de Gedragscode 'Verwerking Persoonsgegevens Financiële Instellingen' van toepassing. Een consumentenbrochure van deze gedragscode kunt u raadplegen via de website van het Verbond van Verzekeraars www.verzekeraars.nl. U kunt de Gedragscode ook opvragen bij het Verbond van Verzekeraars (Postbus 93450, 2509 AL Den Haag, telefoon 070 – 333 85 00).

Gegevens verzekeraar

De verzekering loopt bij Delta Lloyd Schadeverzekering N.V., verder aangeduid als 'de maatschappij', gevestigd te Amsterdam aan de Spaklerweg 4, Postbus 1000, 1000 BA Amsterdam (Handelsregister KvK Amsterdam 33052073). De maatschappij staat als aanbieder van (schade-)verzekeringen geregistreerd bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en heeft een vergunning van De Nederlandsche Bank NV om het schadeverzekeringsbedrijf uit te oefenen.

Communicatiemethoden

Mededelingen van de maatschappij aan verzekeringnemer kunnen rechtsgeldig geschieden aan diens laatste bij de maatschappij bekende adres. Alle mededelingen van de maatschappij en verzekeringnemer aan elkaar kunnen ook rechtsgeldig geschieden aan de tussenpersoon via wiens bemiddeling deze verzekering loopt. Verzekeringnemer kan mededelingen ook langs elektronische weg doen via een uitdrukkelijke voor dat doel beschikbaar gesteld emailadres.

Klachten

Klachten over de uitvoering van de verzekeringsovereenkomst kunnen aan de directie van Delta Lloyd Schadeverzekering N.V. worden voorgelegd (Postbus 1000, 1000 BA Amsterdam). Wanneer het oordeel van de maatschappij voor de klager niet bevredigend is, kan men zich voor bepaalde zaken wenden tot de Stichting Klachteninstituut Verzekeringen (SKV), Postbus 93560, 2509 AN Den Haag.

Dit kan afhankelijk zijn van de aard van de klacht en de omvang van het bedrijf van de klager. Of de zaak in aanmerking komt voor behandeling door SKV kan men vinden op de website van SKV (www.klachteninstituut.nl). Een en ander laat uiteraard onverlet het recht om geschillen bij de bevoegde rechter aanhangig te maken.

Geschillen

Op de verzekering is Nederlands recht van toepassing. Alle geschillen betreffende deze overeenkomst zijn onderworpen aan de uitspraak van de bevoegde rechter te Amsterdam.

ALGEMEEN

ARTIKEL 1

ALGEMENE BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

In deze polis wordt - tenzij in de artikelen 12 en 53 anders is omschreven - verstaan onder:

ARTIKEL 1.1

Verzekeringnemer

De natuurlijke persoon of rechtspersoon die als zodanig in de polis is vermeld.

ARTIKEL 1.2

Geldigheidsduur

Onder geldigheidsduur wordt verstaan de periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de datum van beëindiging van de verzekering.

ARTIKEL 1.3

Verzekeringsjaar

Onder verzekeringsjaar wordt verstaan een periode van 12 maanden vanaf de contractvervaldatum alsmede elke aansluitende periode van gelijke duur. Indien de periode vanaf de ingangsdatum van de verzekering tot de hoofdpremie-vervaldatum of vanaf de hoofdpremievervaldatum tot de beëindigingsdatum korter is dan 12 maanden, wordt deze periode ook als een verzekeringsjaar beschouwd.

ARTIKEL 1.4

Omzet

In de polis wordt onder de omzet verstaan het totaal der gefactureerde bedragen vermeerderd met - voor zover meeverzekerd - :

- de honoraria van architecten, adviseurs en constructeurs;
- de kosten van toezicht en controle;
- de gefactureerde bedragen van de werken buiten bestek;
- de waarde van de door de opdrachtgever zelf uit te voeren werkzaamheden;
- de waarde van de door de opdrachtgever of beschikbaar gestelde bouwcomponenten;
- de BTW.

ARTIKEL 1.5

Gebeurtenis

Een gebeurtenis is een voorval of een reeks met elkaar verband houdende voorvallen die één en dezelfde oorzaak hebben.

ARTIKEL 1.6

Beschadiging

Fysieke aantasting, die zich manifesteert in een blijvende verandering van vorm en/of structuur.

ARTIKEL 1.7

Diefstal

Het wegnemen van zaken die een ander toebehoren, met het oogmerk om deze zich wederrechtelijk toe te eigenen.

ARTIKEL 1.8

Bereddingskosten

Onder bereddingskosten in de zin van deze verzekering wordt verstaan:
alle kosten verbonden aan maatregelen die tijdens de geldigheidsduur van de verzekering, door of vanwege een verzekerde worden getroffen, mits deze kosten gemaakt dienen te worden om het onmiddellijk dreigend gevaar van schade waarvoor deze verzekering dekking biedt, af te wenden of om die schade te beperken.
Schade aan alle tot het werk behorende zaken en aan alle tot het werk behorende werkzaamheden die zijn uitgevoerd of opnieuw uitgevoerd zouden moeten worden, maken geen deel uit van de bereddingskosten.

ARTIKEL 1.9

Opruimingskosten

De kosten voor afbraak, wegruimen en afvoeren van de verzekerde zaken, die niet reeds in de normale schadeopstelling zijn begrepen en die het noodzakelijk gevolg zijn van een gedekte schade.

ARTIKEL 1.10

Milieuaantasting

Onder milieuaantasting wordt verstaan de uitstoot, lozing, doorsijpeling, loslating of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voor zover die een prikkelende of een besmettende of bederf veroorzakende of verontreinigende werking heeft in of op de bodem, de lucht, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang).

ARTIKEL 1.11

Brand

Onder brand is te verstaan een door verbranding veroorzaakt en met vlammen gepaard gaand vuur buiten een haard, dat in staat is zich uit eigen kracht voort te planten. Derhalve is onder andere géén brand:

- zengen, schroeien, smelten, verkolen, broeien;
- doorbranden van elektrische apparaten en motoren;
- oververhitten, doorbranden, doorbreken van ovens en ketels.

ARTIKEL 1.12

Ontploffing

Onder schade door ontploffing wordt verstaan een gehele of gedeeltelijke vernieling onmiddellijk veroorzaakt door een eensklaps verloopende hevige krachtsuiting van gassen of dampen, met inachtneming van:

- A indien de ontploffing ontstaan is binnen een - al dan niet gesloten - vat, dan moet:
- een opening in de wand van het vat ontstaan zijn door de druk van de zich daarin bevindende gassen of dampen en
 - door die opening moet de druk binnen en buiten het vat plotseling aan elkaar gelijk geworden zijn.
- Hoe de gassen of dampen ontstaan zijn respectievelijk of die al dan niet voor de ontploffing aanwezig waren, is niet relevant.
- B indien de ontploffing ontstaan is buiten een vat dan moet die krachtsuiting het onmiddellijke gevolg zijn van een scheikundige reactie.

Onder ontploffing wordt niet verstaan: implosie.

ARTIKEL 1.13

Molest

Onder molest is te verstaan:

- gewapend conflict: elk geval waarin staten of andere daarmee vergelijkbare partijen elkaar, of de één de ander, met militaire machtsmiddelen bestrijden;
- het gewapend optreden van militaire eenheden onder de verantwoordelijkheid van internationale organisaties zoals de Verenigde Naties, de Noord Atlantische Verdrags Organisatie of de West-Europese Unie wordt ook hieronder verstaan;
- burgeroorlog: een min of meer georganiseerde gewapende strijd tussen inwoners van dezelfde staat waarbij een belangrijk deel van de inwoners van die staat betrokken is;
- opstand: georganiseerd gewelddadig verzet binnen een staat, dat gericht is tegen het openbaar gezag;
- binnenlandse onlusten: min of meer georganiseerde gewelddadige handelingen, die zich op verschillende plaatsen binnen een staat voordoen;
- oproer: een min of meer georganiseerde, plaatselijke gewelddadige beweging, die gericht is tegen het openbaar gezag;
- miterij: een min of meer georganiseerde gewelddadige beweging van leden van een gewapende macht, die gericht is tegen het gezag waaronder zij gesteld zijn.

ARTIKEL 1.14

Atoomkernreactie

Onder atoomkernreactie is te verstaan iedere kernreactie waarbij energie vrijkomt zoals kernfusie, kernsplijting, kunstmatige en natuurlijke radioactiviteit.

ARTIKEL 1.15

Terrorisme

Onder terrorisme is te verstaan gewelddadige handelingen en/of gedragingen, in de vorm van een aanslag of een reeks van in tijd en oogmerk met elkaar samenhangende aanslagen, alsmede het (doen) verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen als gevolg waarvan letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, bij mensen of dieren en/of schade aan zaken ontstaat, dan wel anderszins economische belangen worden aangetast, waarbij aannemelijk is dat deze aanslag of reeks, respectievelijk het verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen - al dan niet in enig organisatorisch verband - is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.

ARTIKEL 1.16

Preventieve maatregelen

Van overheidswege en/of door verzekerde(n) en/of derde(n) getroffen maatregelen om het onmiddellijk dreigend gevaar van terrorisme af te wenden of - indien dit gevaar zich heeft verwezenlijkt - de gevolgen daarvan te beperken.

ARTIKEL 1.17

Premier risque bedrag

Het bedrag dat, in geval van schade of verlies, maximaal wordt vergoed ongeacht de werkelijke waarde van het verzekerde belang.

ARTIKEL 2

EINDE VAN DE CONTRACTSTERMIJN

- 1 Het contract eindigt:
 - A indien verzekeringnemer uiterlijk 2 maanden voor de contractsvervaldatum schriftelijk aan

- de maatschappij het contract heeft opgezegd;
- B indien de maatschappij uiterlijk 2 maanden voor de contractsvervaldatum schriftelijk heeft opgezegd;
 - C volgens de bepalingen van artikel 15.2C;
 - D volgens de bepalingen van artikel 3.2;
 - E volgens de bepalingen van artikel 4;
 - F volgens de bepalingen van artikel 6.
- 2 Bij opzegging volgens artikelen 2.1 A, B en F blijft de verzekering voor reeds begonnen werken tot het einde van de bouwtermijn of, indien deze in de aannemingsovereenkomst opgenomen, van de onderhoudstermijn van kracht, mits dit is overeengekomen vóór de beëindigingsdatum. Verzekeringnemer verplicht zich hierbij - op straffe van verlies van dekking - binnen 14 dagen na de beëindigingsdatum van het contract opgave te doen van de nog onder handen zijnde werken, met per werk vermelding van:
- een omschrijving van het werk met de locatie;
 - de nog te verwerken bedragen;
 - op welke termijn vermoedelijk wordt opgeleverd;
 - de onderhoudstermijn indien in de aannemingsovereenkomst opgenomen.

ARTIKEL 3

VERPLICHTINGEN

- 1 Algemene verplichtingen
- A verzekeringnemer en/of verzekerde(n) zijn verantwoordelijk voor het doen en/of laten uitvoeren van alle in de polis genoemde verplichtingen;
 - B zodra verzekeringnemer bekend is met het aanvragen van zijn faillissement dan wel surséance van betaling is hij verplicht de maatschappij hiervan zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen 1 maand, in kennis te stellen.
 - C verzekeringnemer dient verzekeraar schriftelijk op de hoogte te stellen ingeval van:
 - wijziging van de verzekerde hoedanigheid;
 - wijziging van de rechtsvorm waarbinnen het verzekerde beroep of bedrijf wordt uitgeoefend;
 - levering en/of behandeling van andere zaken dan in de polis is vermeld;
 - het oprichten van vestigingen buiten Nederland.
 - D Voor een met onder artikel 3.1C genoemde risicowijziging verband houdende aanspraak of omstandigheid is de verzekering pas van kracht nadat daarover een aanvullende overeenkomst is gesloten.
- 2 Verplichtingen van verzekerde(n) bij risicowijziging
De verzekering is aangegaan op grond van de door verzekerden verstreekte inlichtingen. Wijzigingen in de hoedanigheid van verzekeringnemer en/of de aard van de verzekerde werkzaamheden, alsmede alle andere gewijzigde omstandigheden, moeten zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de maatschappij worden medegedeeld. Indien door een wijziging het risico voor de maatschappij wijzigt heeft de maatschappij het recht de premie en/of voorwaarden met ingang van het tijdstip van de wijziging aan te passen of kan met ingang van de wijziging de opzegging door de maatschappij plaatsvinden met inachtneming van een termijn van 2 maanden. Indien verzekeringnemer met de herziening van premie en/of voorwaarden niet akkoord gaat, heeft verzekeringnemer het recht de verzekering op te zeggen. De opzegging dient schriftelijk te geschieden binnen 1 maand na de mededeling van de voorgestelde herziening.
- 3 Verplichtingen van verzekerde(n) bij schade
In geval van schade respectievelijk gebeurtenis welke tot schade zou kunnen leiden is (zijn) verzekerde(n) verplicht:
- A de maatschappij zo spoedig mogelijk als redelijkerwijs van hem gevorderd mag worden, kennis te geven;

- B de maatschappij alle van belang zijnde gegevens te verstrekken;
- C alle stukken die op de schade betrekking hebben, zoals brieven, dagvaardingen, schikkingsvoorstellen enz. aan de maatschappij door te zenden;
- D zich te onthouden van alles wat de belangen van de maatschappij kan benadelen, waaronder erkenning van aansprakelijkheid;
- E alle beschadigde delen voor inspectie c.q. expertise te bewaren, tenzij dit leidt tot vergroting van de eventueel te vergoeden schade;
- F alle redelijkerwijs te verlangen medewerking tot regeling en vaststelling van de schade te verlenen en voorts aan de maatschappij of de door de maatschappij benoemde deskundige(n) op verzoek toegang te verschaffen tot bouwterreinen, het werk of enig onderdeel daarvan dat volgens mededeling beschadigd is;
- G aan de maatschappij over te laten: het regelen van schade, het voeren van een burgerlijk geding en, indien de maatschappij dit wenselijk acht, het leiden van de verdediging in geval van een strafproces, alsmede het nemen van alle beslissingen welke hieruit voortvloeien of hiermede in verband staan;
- H alle aanwijzingen van de maatschappij of de door hem benoemde deskundige(n) op te volgen;
- I in geval van (een vermoeden van) een strafbaar feit: binnen 24 uur na constatering aangifte te doen bij de politie en andere daarvoor in aanmerking komende instanties.

4 Niet nakomen van verplichtingen

Indien een verzekerde zijn verplichtingen uit de polis niet is nagekomen en daardoor de belangen van de maatschappij heeft geschaad, kan de schade die de maatschappij lijdt in mindering worden gebracht op de uitkering, of kan verzekerde zijn recht op schadevergoeding verliezen.

ARTIKEL 4

PREMIEBETALING

- 1 De aanvangspremie, dat is de eerste premie die na het sluiten of na een tussentijdse wijziging van de verzekering verschuldigd wordt, daaronder begrepen de kosten en de assurantiebelasting, dient binnen dertig dagen door de maatschappij te zijn ontvangen. Indien verzekeringnemer de aanvangspremie niet tijdig betaalt, wordt - zonder dat een aanmaning door de maatschappij is vereist - geen dekking verleend ten aanzien van alle gebeurtenissen die na gestelde termijn hebben plaatsgevonden en voor alle aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten van na deze termijn; bij weigeren van betaling vervalt de dekking per ingangsdatum.
- 2 Verzekeringnemer dient de vervolgpremie, de premie die verzekeringnemer wegens vervolgttermijnen en bij stilzwijgende verlenging van de verzekering verschuldigd wordt, daaronder begrepen de kosten en de assurantiebelasting, vooruit te betalen op de premie-vervaldatum. Indien verzekeringnemer de vervolgpremie niet tijdig betaalt, wordt geen dekking verleend ten aanzien van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden en voor aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten na de veertiende dag nadat de maatschappij verzekeringnemer schriftelijk heeft aangemaand en betaling voor de vervolgpremie is uitgebleven; bij weigeren van betaling vervalt de dekking per premie-vervaldatum.
- 3 Verzekeringnemer blijft verplicht de premie te voldoen. De dekking wordt weer van kracht voor gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden en voor een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden na de dag waarop hetgeen verzekeringnemer

verschuldigd is, voor het geheel, dus inclusief alle tot dan toe onbetaald gebleven opeisbare premiërmijnen, door de maatschappij is ontvangen.

- 4 Behalve bij opzegging wegens opzet de maatschappij te misleiden, wordt bij tussentijdse opzegging de lopende premie naar billijkheid verminderd.

ARTIKEL 5

BEREKENING DEFINITIEVE PREMIE / HERZIENING VOORLOPIGE PREMIE

- 1 Voorschotpremie
De op het polisblad genoemde premie is de voorschotpremie. Deze is jaarlijks verschuldigd op de op het polisblad genoemde datum en is gebaseerd op de voor dat jaar te verwachten omzet.
- 2 Naverrekening en definitieve premie
Verzekeringnemer is verplicht steeds binnen 3 maanden na het verstrijken van een verzekeringsjaar de omzet over het betreffende jaar aan de maatschappij op te geven en de maatschappij in de gelegenheid te stellen deze opgave te controleren. Met inachtneming van het gestelde in artikel 1.4 en artikel 13.2 wordt de definitieve premie berekend over de omzet van de verzekerde werken in het jaar waarover de premie moet worden betaald. Naar gelang de definitieve premie hoger of lager is dan de betaalde (aangepaste) voorschotpremie, is verzekeringnemer verplicht bij te betalen of is de maatschappij verplicht premie terug te betalen. De definitieve premie bedraagt tenminste 75% van de voorschotpremie.
Indien verzekeringnemer in gebreke blijft, heeft de maatschappij het recht de definitieve premie zelf vast te stellen met een minimum van 150% van de voorschotpremie.
- 3 Aanpassing voorschotpremie
De voorschotpremie van het lopende verzekeringsjaar wordt vastgesteld op basis van de opgave van verzekeringnemer over de te verwachten omzet danwel gelijkgesteld aan de definitieve premie van het afgelopen jaar, tenzij anders wordt overeengekomen. Naar gelang de vastgestelde voorschotpremie hoger of lager is dan de betaalde voorschotpremie, is de verzekeringnemer verplicht bij te betalen of is de maatschappij verplicht premie terug te betalen.

ARTIKEL 6

HERZIENING VAN PREMIE EN VOORWAARDEN

- 1 De maatschappij heeft het recht de premie en/of voorwaarden voor verzekeringen van dezelfde soort als deze verzekering te herzien en deze verzekering tussentijds aan de nieuwe premie en/of voorwaarden aan te passen. De maatschappij zal verzekeringnemer van tevoren schriftelijk in kennis stellen van de aanpassing.
- 2 Tenzij de wijziging van premie en/of voorwaarden voortvloeit uit wettelijke regelingen of bepalingen, heeft verzekeringnemer het recht de aanpassing - voor zover deze leidt tot een hogere premie of voorwaarden die voor hem nadeliger zijn - te weigeren. Indien verzekeringnemer van dit recht gebruik maakt, dient deze de verzekering voor de aanpassingsdatum, doch uiterlijk een maand na de datum van kennisgeving van de aanpassing, schriftelijk aan de maatschappij op te zeggen met de aanpassingsdatum als beëindigingsdatum.

ARTIKEL 7

EIGEN RISICO

In geval van schade onder méér rubrieken als gevolg van één gebeurtenis, zal slechts éénmaal een eigen risico - en

wel het hoogst toepasselijke - op het totale schadebedrag in mindering worden gebracht.

ARTIKEL 8

SCHADEVASTSTELLING / CUMULATIE

- 1 Schadevaststelling
 - A De schadevaststelling zal geschieden in onderling overleg tussen verzekeringnemer en de maatschappij, of bij onderling goedvinden door één deskundige. Honorarium en kosten van de deskundige komen ten laste van de maatschappij.
 - B Indien verzekeringnemer en de maatschappij geen overeenstemming bereiken met betrekking tot de benoeming van één deskundige, benoemen verzekeringnemer en de maatschappij elk een deskundige. Beide deskundigen dienen voor de aanvang van hun werkzaamheden een derde deskundige te benoemen, die in geval van gebrek aan overeenstemming over de oorzaak of omvang van de schade, binnen de grenzen van de beide rapportages, het schadebedrag heeft vast te stellen.
 - C Indien enige benoeming door nalatigheid of door het ontbreken aan overeenstemming niet tot stand komt, zal die benoeming op verzoek van de meest gereede partij door de Voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam gedaan worden en voor beide partijen bindend zijn. De partij van wie het verzoek uitgaat zal de wederpartij daarvan onverwijld per aangetekende brief kennis geven.
 - D Verzekeringnemer en de maatschappij dragen ieder de honoraria en kosten van de eigen deskundige; honoraria en kosten van de arbiter worden door beide partijen ieder voor de helft gedragen.
 - E Medewerking aan het voorafgaande houdt geen erkenning in van aansprakelijkheid door de maatschappij. Een vaststellingsovereenkomst, in de zin van artikel 7:900 e.v. BW, kan uitsluitend tot stand komen tussen verzekeringnemer en de maatschappij.
- 2 Cumulatie
Indien de aansprakelijkheid van verzekeringnemer onder meer dan één van de in de polis van toepassing verklaarde rubrieken verzekerd is, waarbij Rubriek VIII voor gaat op Rubriek II, zullen de verzekerde bedragen van deze rubrieken niet cumuleren.

ARTIKEL 9

SCHADEREGELING TERRORISME / PREVENTIEVE MAATREGELEN

- 1 Herverzekering bij NHT
De maatschappij heeft zich voor het terrorismerisico herverzekerd bij de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschade NV (NHT).
- 2 Uitkeringsprotocol
Op de schaderegeling van een schade als gevolg van terrorisme is het 'Protocol afwikkeling claims' van de NHT van toepassing. Een afschrift van de volledige tekst van het protocol is verkrijgbaar bij de maatschappij of te raadplegen op www.terrorismeverzekerd.nl.
- 3 Beperking schadevergoedingsplicht
Bij schade als gevolg van gebeurtenissen die (direct of indirect) verband houden met:
 - terrorisme of preventieve maatregelen
 - handelingen of gedragingen ter voorbereiding van terrorisme of preventieve maatregelengeldt dat de schadevergoeding door de maatschappij kan worden beperkt tot het bedrag van de uitkering die de maatschappij, overeenkomstig de toepassing van het Uitkeringsprotocol, ontvangt van de NHT.

De NHT beslist of er sprake is van een terrorismeschade. Op vergoeding kan niet eerder aanspraak worden gemaakt dan na deze beslissing en de bekendmaking van het bedrag van de vergoeding. Als de verzekering betrekking heeft op materiële schade aan onroerende zaken en/of de inhoud daarvan, dan wel op gevolgschade van dergelijke schade, geldt dat door de NHT per verzekeringnemer per verzekerde locatie per jaar maximaal 75 miljoen euro zal worden uitgekeerd, ongeacht het aantal afgegeven polissen. Voor de toepassing hiervan geldt dat rechtspersonen en vennootschappen die zijn verbonden in een groep, tezamen worden aangemerkt als een verzekering-nemer. Onder verzekerde locatie wordt hierbij verstaan alle op het risicoadres aanwezige, door verzekeringnemer verzekerde objecten, alsmede daarbuiten gelegen objecten op minder dan vijftig meter afstand van elkaar gelegen en waarvan tenminste één op het risicoadres is gelegen.

- 4 **Verlies van recht op uitkering**
In afwijking van hetgeen elders in de polis is bepaald, vervalt elk recht op schadevergoeding of uitkering als de melding van de claim niet is gedaan binnen twee jaar nadat de NHT heeft beslist of er sprake is van een terrorismeschade.

ARTIKEL 10 ALGEMENE UITSLUITINGEN

- De maatschappij is geen vergoeding verschuldigd:
- A in geval van schade veroorzaakt door of ontstaan uit molest, als vermeld in artikel 1.13;
 - B in geval van schade veroorzaakt door, opgetreden bij of voortvloeiend uit atoomkernreacties, als vermeld in artikel 1.14, onverschillig hoe deze zijn ontstaan;
 - C in geval van schade veroorzaakt door, of ontstaan uit confiscatie, naasting, rekwisitie of opvordering door enig militaire macht of burgerlijke autoriteit;
 - D indien de verzekerde die de schade lijdt een verkeerde voorstelling van zaken heeft gegeven of een onware opgave heeft gedaan;
 - E in geval van schade en/of aansprakelijkheid van verzekerde voor schade veroorzaakt door, voortvloeiende uit of verband houdende met asbest of asbesthoudende zaken.

ARTIKEL 11 TOEGANG TOT HET BOUWTERREIN

De verzekerden zijn verplicht de door de maatschappij aangewezen personen toegang te verlenen tot het bouwterrein, de verlangde inlichtingen te verschaffen en alle verlangde medewerking te verlenen.

ALGEMENE RUBRIEKSVORWAARDEN RUBRIEKEN I - V (CAR)

ARTIKEL 12 BEGRIPOMSCHRIJVINGEN

In deze polis worden - tenzij in de Rubrieksvorwaarden (artikel 18 - 52) anders is omschreven - verstaan onder:

ARTIKEL 12.1 Verzekerde(n)

Voor de Rubrieken I t/m V gelden als verzekerden:

- A de verzekeringnemer
- B de opdrachtgever c.q. de bouwdirectie
- C de hoofdaannemer(s)
- D de (onder-)jaannemer(s)
- E de architect(en), de constructeur(s), alsmede de adviseur(s)

ARTIKEL 12.2 Normale zorgvuldigheid

Bij de voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden zijn vereist:

- A kennis van de huidige stand der techniek;
- B naleven van overheidsvoorschriften;
- C naleven van vergunningsvoorwaarden.

ARTIKEL 13 VERZEKERDE WERKEN

- 1 De verzekering heeft betrekking op alle door of in opdracht van verzekeringnemer uit te voeren werken zoals omschreven op het polisblad mits:
 - A de uitvoering van een werk begint na de ingangsdatum volgens het polisblad;
 - B de in het bestek of de aannemingsovereenkomst voorgeschreven bouwtermijn die ligt tussen het begin van een werk en de oplevering niet langer is dan de bouwtermijn volgens het polisblad;
 - C de geschatte eindwaarde van een werk het betreffende maximum zoals op het polisblad bij Rubriek I vermeld, niet te boven gaat.
- 2 Werken waarvoor een ander dan verzekeringnemer de verzekeringsplicht op zich heeft genomen en waarvoor verzekeringnemer geen dekking wenst, moeten vóór de aanvang van de werkzaamheden door verzekeringnemer schriftelijk bij de maatschappij worden afgemeld onder vermelding van een omschrijving van het werk met de locatie, aanvangsdatum, bouwtermijn en de aanneemsom.

ARTIKEL 14 NIET (AUTOMATISCH) VERZEKERDE WERKEN

- 1 Werken die aan de navolgende criteria voldoen zijn niet automatisch meeverzekerd:
 - A werken waarbij bron- of diepweelbemaling wordt toegepast;
 - B weg- en waterbouwkundige werken, alsmede rioleringswerken;
 - C werken waarbij hei- en trillingswerkzaamheden (funderingswerken en/of damwanden) worden verricht en waarbij zich binnen een straal van 15 meter belendingen bevinden;
 - D ontgravingswerken beneden aanlegniveau van bestaande fundering, die niet kunnen worden uitgevoerd onder natuurlijk talud;
 - E werken die niet voldoen aan de op het polisblad vermelde werkomschrijving dan wel niet voldoen aan de in artikel 13.1 genoemde eisen.
- 2 Indien verzekeringnemer toch dekking wenst voor de in artikel 14.1 genoemde werken dient de melding hiervan, door middel van het inzenden van het bestek, de aannemingsovereenkomst en tekeningen, alsmede overige van belang zijnde stukken, uiterlijk 14 dagen voor aanvang van die werkzaamheden door de maatschappij te zijn ontvangen. Indien de maatschappij het aangemelde werk niet of niet op de normale poliscondities wenst te verzekeren deelt de maatschappij dit mede uiterlijk 10 dagen na ontvangst van de melding aan verzekeringnemer en - voorzover van toepassing - onder vermelding van premie en voorwaarden.

ARTIKEL 15 OMVANG VAN DE DEKKING EN VERZEKERINGSTERMIJN

- 1 De verzekering dekt de risico's van verzekerde(n) zoals omschreven in de rubrieken die op het polisblad van toepassing zijn verklaard voor deze het gevolg zijn van een onzekere gebeurtenis. De dekking is uitsluitend van toepassing indien een vordering tot schadevergoeding voor de eerste maal is gedaan tijdens de verzekeringstermijn (artikel 15.2 - 15.4) van betreffend

project of binnen een jaar na afloop hiervan en tevens binnen genoemde periode schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld en ontvangen.

- 2 In aanvulling op het bepaalde in artikel 13 eindigt de dekking voor de afzonderlijke werken:
 - A ten aanzien van de bouwtermijn: bij oplevering of technisch gereedkomen van het werk, waarbij de verzekerde bouwtermijn een maximum heeft zoals genoemd op het polisblad;
 - B ten aanzien van de onderhoudstermijn, indien in de aannemingsovereenkomst opgenomen: op de dag na het verstrijken van het voor deze termijn in het bestek of de aannemingsovereenkomst genoemde aantal maanden na de hierboven bedoelde (deel-) oplevering tot ten hoogste de termijn genoemd op het polisblad;
 - C uiterlijk 2 maanden na faillissement van verzekeringnemer, met inachtneming van het volgende:
 - gedurende deze (maximale) 2 maanden termijn blijft de verzekering uitsluitend ten behoeve van de overige genoemde verzekerden van kracht;
 - tijdens deze periode heeft een verzekerde of een andere bij het werk betrokken partij het recht een verzekering voor het betreffende werk voor de resterende bouwtermijn op nader overeen te komen premie en voorwaarden af te sluiten;
 - de verzekering eindigt na 2 maanden of zoveel eerder als hierboven genoemde verzekering tot stand is gekomen.
- Derhalve zijn uitgesloten schade en/of aansprakelijkheid voor schade die buiten de verzekeringstermijn(en) ontstaan zijn, ongeacht het tijdstip waarop zij worden veroorzaakt.
- 3 Indien van een werk de maximale bouwtermijn en/of onderhoudstermijn - zoals genoemd op het polisblad - wordt overschreden, dan heeft verzekeringnemer het recht de verzekering voor de bouw- en/of onderhoudstermijn van dat werk te verlengen tegen nader overeen te komen premie en voorwaarden. Verzekeringnemer dient in dat geval vóór de overschrijding van de op het polisblad genoemde termijnen de maatschappij hiervan in kennis te stellen. Mocht ten aanzien van de bovengenoemde verlenging van de bouwtermijn geen overeenstemming worden bereikt, dan vervalt de eventuele medeverzekering van de onderhoudstermijn voor dat werk.
 - 4 Indien delen van een werk vóór beëindiging van de verzekerde bouwtermijn worden opgeleverd, dan gaat voor die delen, indien in de aannemingsovereenkomst opgenomen, de onderhoudstermijn in.

ARTIKEL 16

UITSLUITING ONZORGVULDIGHEID

De maatschappij is geen vergoeding verschuldigd in geval van schade die ontstaat indien van de verzekerde die de schade lijdt, de directie of de gevolmachtigde van die directie niet de normale zorgvuldigheid heeft betracht.

ARTIKEL 17

ALGEMEEN VERHAALSRECHT

Als de maatschappij een schade onder de polis vergoedt, is de maatschappij gerechtigd deze schade te verhalen op de veroorzakende (mede-)verzekerde partij die de normale zorgvuldigheid niet in acht heeft genomen of de verplichtingen uit de polis niet is nagekomen.

RUBRIEK I HET WERK

ARTIKEL 18

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

ARTIKEL 18.1

Het werk

- A een object, in aanbouw en/of gereed;
- B de bouwcomponenten die voor rekening en risico van een verzekerde op het bouwterrein aanwezig zijn en eventueel ter beschikking zijn gesteld; de bouwcomponenten dienen bestemd te zijn om blijvend in het werk te worden verwerkt;
- C kosten, niet zijnde de materiaalkosten, voor de hulpconstructies en hulpwerken zoals steigers, bekistingen, damwanden, die op het bouwterrein in gebruik zijn om het op het polisblad omschreven verzekerd werk op de in het bestek of aannemingsovereenkomst aangegeven wijze te bouwen.

ARTIKEL 18.2

Eindwaarde

De uiteindelijke aanneemsom van het verzekerde werk, onder verrekening van:

- de gerealiseerde en verrekenende stijgingen in prijzen en lonen;
 - het meer- en minder werk;
- en - voor zover meeverzekerd - vermeerderd met:
- de honoraria van architecten, adviseurs en constructeurs;
 - de kosten van toezicht en controle;
 - de waarde van de werken buiten bestek;
 - de waarde van de door de opdrachtgever zelf uitgevoerde werkzaamheden;
 - de waarde van de door de opdrachtgever gebruikte of beschikbaar gestelde bouwcomponenten;
 - de BTW.

ARTIKEL 19

DEKKING TIJDENS DE BOUWTERMIJN

Tijdens de bouwtermijn dekt de verzekering de schade die een verzekerde lijdt als gevolg van:

- 1 beschadiging van het werk, ongeacht door welke oorzaak, met terzijdestelling van artikel 7:951 BW;
- 2 diefstal van bouwcomponenten.

ARTIKEL 20

DEKKING TIJDENS DE ONDERHOUDSTERMIJN

- 1 De verzekering dekt de schade die een verzekerde lijdt door beschadiging van het werk tijdens de verzekerde onderhoudstermijn:
 - veroorzaakt door een verzekerde tijdens werkzaamheden uit hoofde van verplichtingen volgens de onderhoudsbepalingen van het bestek of de aannemingsovereenkomst;
 - waarvan de oorzaak ligt vóór het begin van de onderhoudstermijn, mits de oorzaak verband houdt met de totstandkoming van het werk.
- 2 In afwijking van het bovenstaande geldt ten aanzien van werkzaamheden die nog als onderdeel van het werk moeten worden uitgevoerd een dekking volgens artikel 19, echter met dien verstande dat:
 - bedoelde werkzaamheden niet meer dan 10% van de verzekerde som mogen omvatten, met een maximum van 25.000 euro;
 - de uitsluiting in artikel 23B gehandhaafd blijft;
 - het einde van de onderhoudstermijn hierdoor niet wordt beïnvloed.

ARTIKEL 21

EXTRA DEKKING

De verzekering dekt tevens de opruimingskosten die als gevolg van een gedekte schade door verzekerde moeten worden gemaakt met inachtneming van hetgeen gesteld is in artikel 25B.

ARTIKEL 22

DEKKING NA SCHADE

- 1 Met betrekking tot gedekte schaden, welke in de verzekerde bouwtermijn worden hersteld, zal de verzekering - ongeacht de uitbetaalde bedragen aan schade en/of kosten - zonder bijbetaling van premie voor de volle verzekerde som van kracht blijven.
- 2 Met betrekking tot schaden, welke in de verzekerde onderhoudstermijn worden hersteld, is - behoudens het bepaalde in artikel 20 - de verzekering ten aanzien van dit herstel alleen van kracht volgens de dekking van artikel 19, indien vóóraf overeenstemming is bereikt over aanvullende premie en voorwaarden.

ARTIKEL 23

UITSLUITINGEN

Naast de algemene uitsluitingen zijn van de verzekering uitgesloten:

- A beschadiging van het werk of enig deel daarvan, dat vóór de oplevering anders dan ten behoeve van de bouw in gebruik wordt genomen, voor zover deze schade het gevolg is van zodanig gebruik;
- B beschadiging door brand en/of ontploffing tijdens de onderhoudstermijn van het werk;
- C schade die niet bestaat uit reparatie- en/of vervangingskosten, zoals bedrijfsschade en andere vormen van immateriële schade;
- D kosten van verbetering en/of veranderingen van ontwerp, constructie of bouwmethode;
- E extra kosten door het gebruik van componenten van een andere soort of kwaliteit dan de beschadigde;
- F extra kosten om vervanging of herstel te bespoedigen;
- G beschadiging toegebracht ten behoeve van het werk, tenzij deze dient tot herstel van een gedekte schade;
- H de materialen waaruit de hulpconstructies en hulpwerken zijn opgebouwd, voor zover deze materialen niet bestemd zijn om blijvend in het in de polis omschreven object te worden verwerkt;
- I de kosten van herlevering van bouwcomponenten die moeten worden vervangen omdat zij met een gebrek of tekortkoming op het bouwterrein zijn aangevoerd. Indien geen herlevering plaatsvindt, worden op de schadevergoeding in mindering gebracht de kosten die aan herlevering verbonden zouden zijn geweest;
- J beschadigingen die bestaan uit normale slijtage, corrosie, oxidatie of een andere normale geleidelijke achteruitgang.

ARTIKEL 24

SCHADEREGELING

Schaderegeling geschiedt met en uitkering van de schade-
penningen geschiedt aan verzekeringnemer die geacht wordt door alle andere partijen onder deze polis onherroepelijk daartoe te zijn gemachtigd, met dien verstande dat deze machtiging eindigt bij verlening van voorlopige surséance van betaling aan of faillissement van de gemachtigde of wanneer de gemachtigde anderszins het vrije beheer over zijn vermogen verliest of zijn onderneming in liquidatie treedt.

ARTIKEL 25

TE VERGOEDEN BEDRAG

In geval van schade vergoedt de maatschappij per gebeurtenis:

- A ten hoogste de eindwaarde van het werk, maar nooit meer dan 130% van op het polisblad onder Rubriek I vermelde verzekerde bedrag gezamenlijk voor:
 - reparatie- en/of vervangingskosten, of indien reparatie en/of vervanging niet plaatsvindt: een schadevergoeding naar redelijkheid en billijkheid, met als maximum de reparatie- en/of vervangingskosten;
 - bereddingskosten tot maximaal 50% van het verzekerde bedrag;
- B maximaal 10% van het verzekerde bedrag voor opruimingskosten;
- C de kosten van het vaststellen van de schade zoals bepaald in artikel 8.1.

RUBRIEK II AANSPRAKELIJKHEID

ARTIKEL 26

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

ARTIKEL 26.1

Verzekerden

In aanvulling op hetgeen is vermeld in artikel 12.1 gelden voor deze rubriek tevens als verzekerden:

- F de ondergeschikten van de onder A t/m E genoemde verzekerden.

ARTIKEL 26.2

Schade ten gevolge van aansprakelijkheid

Personenschade en zaakschade, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade.

Onder personenschade wordt verstaan letsel: of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood ten gevolge hebbend;

Onder zaakschade wordt verstaan: beschadiging, vernietiging of verlies van stoffelijke zaken (waaronder begrepen dieren).

ARTIKEL 27

DEKKING TIJDENS DE BOUWTERMIJN

De maatschappij vergoedt de schade ten gevolge van de aansprakelijkheid van een verzekerde in zijn verzekerde hoedanigheid ter zake van schade ontstaan tijdens de verzekerde bouwtermijn en veroorzaakt bij de uitvoering van het werk.

ARTIKEL 28

DEKKING TIJDENS DE ONDERHOUDSTERMIJN

Tijdens de verzekerde onderhoudstermijn geldt dezelfde dekking als tijdens de verzekerde bouwtermijn, doch uitsluitend voor schade, die:

- rechtstreeks verband houdt met het uitvoeren van werkzaamheden uit hoofde van verplichtingen volgens de onderhoudsbepalingen van het bestek of de aannemingsovereenkomst;
- voortvloeit uit werkzaamheden zoals genoemd in artikel 22.2.

ARTIKEL 29

EXTRA DEKKING

De verzekering dekt tevens, zonodig boven het te vergoeden maximum bedrag:

- A de kosten van verweer tegen al of niet gegronde aanspraken van benadeelden, alsmede de uit een eventueel proces voortvloeiende proceskosten, tot betaling waarvan een verzekerde mocht worden veroordeeld, mits de leiding van dit verweer, overeenkomstig artikel 3.3G, bij de maatschappij berust;
- B de kosten van rechtsbijstand in een tegen een verzekerde ingestelde strafvervolgning, indien de maatschappij van de hem in artikel 3.3G gegeven bevoegdheid gebruik maakt;
- C de wettelijke rente voor zover deze loopt over het door de verzekering gedekte deel van de hoofdsom.

ARTIKEL 30

UITSLUITINGEN

Naast de algemene uitsluitingen is van de verzekering uitgesloten aansprakelijkheid:

- A voor schaden aan belangen zoals omschreven in artikel 18.1, 36, 42 en 48.2 ; het voor de overige rubrieken geldende eigen risico wordt niet vergoed;
- B voor schade die voortvloeit uit een verhaalsakcie van de maatschappij uit hoofde van artikel 17;
- C voor schaden aan zaken, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade, die een verzekerde toebehoren of die hij, of een ander voor hem, op het moment van het toebrengen van de beschadiging om een of andere reden onder zich heeft;
- D voor schaden toegebracht met of door motorrijtuigen, (lucht-)vaartuigen, hijskranen en werkmaterieel, hun aanhangers en de lading van deze voer- en werktuigen, echter met betrekking tot mechanisch voortbewogen voertuigen of andere voorwerpen waarop de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen (W.A.M.) van toepassing is, geldt dat binnen het raam van de dekking onder deze rubriek slechts het meerdere boven het krachtens de W.A.M. te verzekeren minimum bedrag - of zoveel meer als elders gedekt blijkt te zijn - ten laste van de maatschappij komt;
- E voor schaden bestaande uit winstderving en/of tijdverlet en/of bedrijfsschade van een verzekerde en/of van een toekomstig eigenaar en/of gebruiker van het werk;
- F voor schaden voortvloeiende uit een boete-, schadevergoedings-, garantie-, vrijwarings- of soortgelijk beding, behalve indien en voor zover er ook aansprakelijkheid zonder deze bedingen bestaan zou hebben;
- G voor schaden verband houdende met een milieuaantasting, tenzij deze milieuaantasting een plotselinge onzekere gebeurtenis is en deze gebeurtenis niet het rechtstreekse gevolg is van een langzaam (in-)werkend proces;
- H voor schaden voortvloeiende uit artikel 7:658 BW;
- I voor schaden voortvloeiende uit rechtmatige daad;
- J voor schaden die voor een verzekerde het beoogde of zekere gevolg is van zijn handelen of nalaten, dit in afwijking van het bepaalde in artikel 10E;
- K zuivere vermogensschade.

ARTIKEL 31

VERHAALSRECHT

In tegenstelling tot het vermeldde in artikel 17 is de maatschappij die een schade onder deze rubriek vergoedt gerechtigd deze schade te verhalen op de veroorzaken- (mede-)verzekerde ingeval de schade voor de laatstgenoemde het beoogde of zekere gevolg is van diens handelen of nalaten.

ARTIKEL 32

VERPLICHTINGEN VAN VERZEKERDE(N) BIJ SCHADE

In aanvulling op artikel 3.3 is een verzekerde verplicht de maatschappij in kennis te stellen van alle andere verzekeringen tegen aansprakelijkheid.

ARTIKEL 33

SCHADEREGELING

De maatschappij heeft het recht met benadeelde(n) schikkingen te treffen en het bedrag van de schadevergoeding rechtstreeks aan de benadeelde(n) uit te betalen.

ARTIKEL 34

TE VERGOEDEN BEDRAG

In geval van schade vergoedt de maatschappij per gebeurtenis, voor alle verzekerden tezamen:

- A ten hoogste het op het polisblad onder Rubriek II vermelde verzekerde bedrag;
- B het bepaalde in artikel 29;
- C de kosten van het vaststellen van de schade zoals bepaald in artikel 8.1.

ARTIKEL 35

ELDERS LOPENDE VERZEKERINGEN

- 1 Schade, die onder enige andere verzekering is gedekt, of zou zijn gedekt indien deze verzekering niet zou hebben bestaan, is uitdrukkelijk van dekking onder deze rubriek uitgesloten. De maatschappij is in zodanig geval binnen het raam van deze dekking slechts aansprakelijk indien en voor zover de schade niet onder een andere verzekering is gedekt.
- 2 Indien een verzekerde het schadegeval met inachtneming van de bepalingen van de desbetreffende polis(sen) bij de andere verzekeraar(s) heeft gemeld en deze verzekeraar(s) weigert (weigeren) het schadegeval in behandeling te nemen of de schade afwijst (afwijzen), dan draagt de maatschappij na een schriftelijk verzoek daartoe van een verzekerde en onder overlegging van de onderhavige stukken zorg voor behandeling en eventuele vergoeding, mits de verzekerde en/of de tot uitkering gerechtigde zijn of haar rechten op de andere betrokken verzekeraar(s) aan de maatschappij overdraagt.
- 3 Een eigen risico van een onder een andere verzekering gedekte schade wordt niet vergoed.

RUBRIEK III BESTAANDE EIGENDOMMEN OPDRACHTGEVER

ARTIKEL 36

BEGRIPSOMSCHRIJVING BESTAANDE EIGENDOMMEN OPDRACHTGEVER

Onroerende zaken - met uitsluiting van door de opdrachtgever ten behoeve van het werk te gebruiken of beschikbaar gestelde bouwcomponenten - die vanaf het begin van de bouwtermijn:

- eigendom van de opdrachtgever zijn of waarvoor hij krachtens overeenkomst verantwoordelijk is, en:
- liggen binnen de invloedssfeer van het werk.

ARTIKEL 37

DEKKING

Tijdens de bouw- en onderhoudstermijn dekt deze rubriek de schade die de opdrachtgever lijdt voor zover dit een beschadiging betreft van bestaande eigendommen van de opdrachtgever, die rechtstreeks is veroorzaakt door de uitvoering van het werk en die veroorzaakt is door of onder verantwoordelijkheid van een verzekerde.

ARTIKEL 38

EXTRA DEKKING

De verzekering dekt tevens de opruimingskosten die als gevolg van een gedekte schade door verzekerde moeten worden gemaakt met inachtneming van hetgeen gesteld is in artikel 41B.

ARTIKEL 39

UITSLUITINGEN

Naast de algemene uitsluitingen zijn van de verzekering uitgesloten:

- A beschadiging door brand, ontploffing of vliegverkeer;
- B schade die niet bestaat uit reparatie- en/of vervangingskosten, zoals bedrijfsschade en andere vormen van immateriële schade;
- C beschadiging van:
 - motorrijtuigen en (lucht)vaartuigen;
 - kranen, bulldozers, draglines en ander werkmaterieel;
 - gereedschappen, machines en werktuigen;
 - keten, loodsen en andere tijdelijke onderkomens en hun inhoud, die ten behoeve van het werk al dan niet daadwerkelijk worden gebruikt;
 - hulpconstructies en/of hulpwerken (zoals steigers, bekistingen, damwanden);
- D geld en geldswaardige papieren;
- E extra kosten door het gebruik van zaken van een andere soort en/of kwaliteit dan de beschadigde;
- F extra kosten om vervanging en/of reparatie te bespoedigen;
- G beschadiging toegebracht ten behoeve van het werk, tenzij deze dient tot herstel van een gedekte schade;
- H schaden verband houdende met een milieuaantasting, tenzij deze milieuaantasting een plotselinge onzekere gebeurtenis is en deze gebeurtenis niet het rechtstreekse gevolg is van een langzaam (in-)werkend proces.

ARTIKEL 40

SCHADEREGELING

Schaderegeling geschiedt met en uitkering van de schade-
penningen geschiedt aan verzekeringnemer, die geacht wordt door alle andere partijen onder deze polis onherroepelijk daartoe te zijn gemachtigd, met dien verstande dat deze machtiging eindigt bij verlening van voorlopige surséance van betaling aan of faillissement van de gemachtigde of wanneer de gemachtigde anderszins het vrije beheer over zijn vermogen verliest of zijn onderneming in liquidatie treedt.

ARTIKEL 41

TE VERGOEDEN BEDRAG

In geval van schade vergoedt de maatschappij per gebeurtenis, voor alle verzekerden tezamen:

- A ten hoogste het op het polisblad onder Rubriek III vermelde verzekerde bedrag, waarbij de maatschappij, in afwijking van hetgeen gesteld is in lid 5 van artikel 7:958 BW geen beroep doet op onderverzekering, gezamenlijk voor:
 - de reparatiekosten, met dien verstande dat voor zaken die aan slijtage onderhevig zijn voor normale slijtage een redelijke aftrek nieuw voor oud wordt toegepast;
 - indien reparatie niet mogelijk is of de reparatiekosten c.q. de vervangingskosten méér bedragen dan het verschil tussen de waarde van het betrokken object onmiddellijk vóór en onmiddellijk ná de gebeurtenis, uitsluitend het verschil tussen deze waarden;
 - bereddingskosten tot maximaal 50% van het verzekerde bedrag;

- B maximaal 10% van het verzekerde bedrag voor opruimingskosten;
- C de kosten van het vaststellen van de schade zoals bepaald in artikel 8.1.

RUBRIEK IV HULPMATERIAAL

ARTIKEL 42

BEGRIPSOMSCHRIJVING HULPMATERIAAL

De op het bouwterrein aanwezige:

- A hulpconstructies en/of hulpwerken (zoals steigers, bekistingen, damwanden);
- B keten, loodsen en hun inhoud;
- C gereedschappen, machines en werktuigen.

ARTIKEL 43

DEKKING

Tijdens de bouw- en onderhoudstermijn dekt de verzekering de schade aan hulpmateriaal in eigendom van verzekeringnemer voor zover het betreft:

- beschadiging, ongeacht door welke oorzaak;
- diefstal, mits dit hulpmateriaal nodig is om het werk op de in het bestek of aannemingsovereenkomst of de daaruit voortvloeiende onderhoudsverplichtingen aangegeven wijze uit te voeren.

ARTIKEL 44

EXTRA DEKKING

1 Opruimingskosten

De verzekering dekt tevens de opruimingskosten, die als gevolg van een gedekte schade moeten worden gemaakt. Deze kosten worden vergoed tot ten hoogste 10% van het verzekerde bedrag, ook al overschrijdt de schadevergoeding hierdoor het verzekerde bedrag.

2 Gehuurd hulpmateriaal

Deze verzekering dekt tevens door verzekeringnemer gehuurd hulpmateriaal, mits verzekeringnemer ook aansprakelijk is voor de schade. De schade wordt vergoed tot maximaal 25 % van het verzekerde bedrag.

ARTIKEL 45

UITSLUITINGEN

Naast de algemene uitsluitingen zijn van deze verzekering uitgesloten:

- A hulpmateriaal van onderaannemers;
- B schade die niet bestaat uit reparatie- en/of vervangingskosten, zoals bedrijfsschade en andere vormen van immateriële schade;
- C schade aan varend en drijvend materieel, (lucht-)vaartuigen, kranen, draglines, motorrijtuigen, bulldozers en ander mechanisch voortbewogen transport- of werkmaterieel;
- D schade aan belangen zoals omschreven in artikel 18.1 en 36;
- E schade door de aard of een gebrek van de zaak zoals omschreven in artikel 7:951 BW;
- F geld en geldswaardige papieren;
- G extra kosten door het gebruik van zaken van een andere soort of kwaliteit dan de beschadigde;
- H extra kosten om vervanging of reparatie te bespoedigen.

ARTIKEL 46

SCHADEREGELING

Schaderegeling geschiedt met en uitkering van de schade-
penningen geschiedt aan verzekeringnemer, die geacht wordt door alle andere partijen onder deze polis onher-

roepelijk daartoe te zijn gemachtigd, met dien verstande dat deze machtiging eindigt bij verlening van voorlopige surséance van betaling aan of faillissement van de gemachtigde of wanneer de gemachtigde anderszins het vrije beheer over zijn vermogen verliest of zijn onderneming in liquidatie treedt.

ARTIKEL 47

TE VERGOEDEN BEDRAG

In geval van schade vergoedt de maatschappij per gebeurtenis:

- A ten hoogste het op het polisblad onder Rubriek IV vermelde verzekerde bedrag, waarbij de maatschappij, in afwijking van hetgeen gesteld is in lid 5 van artikel 7:958 BW geen beroep doet op onderverzekering, gezamenlijk voor:
 - de reparatiekosten, met dien verstande dat voor zaken die aan slijtage onderhevig zijn, voor normale slijtage een redelijke aftrek nieuw voor oud wordt toegepast;
 - indien reparatie niet mogelijk is of de reparatiekosten c.q. de vervangingskosten méér bedragen dan het verschil tussen de waarde van het betrokken object onmiddellijk vóór en onmiddellijk ná de gebeurtenis, uitsluitend het verschil tussen deze waarden;
 - in geval van diefstal: de waarde van het betrokken object onmiddellijk vóór de gebeurtenis;
 - bereddingskosten tot maximaal 50% van het verzekerde bedrag;
- B het bepaalde in artikel 44.1;
- C de kosten van het vaststellen van de schade zoals bepaald in artikel 8.1.

RUBRIEK V EIGENDOMMEN BOUWDIRECTIE EN PERSONEEL

ARTIKEL 48

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

ARTIKEL 48.1

Verzekerden

In aanvulling op hetgeen is vermeld in artikel 12.1 gelden voor deze rubriek tevens als verzekerden:

- F de ondergeschikten van de onder A t/m E genoemde verzekerden.

ARTIKEL 48.2

Eigendommen bouwdirectie en personeel

De op of nabij het werk aanwezige persoonlijke eigendommen van de bouwdirectie en van personen in dienst van verzekerden en werkzaam op het bouwterrein.

ARTIKEL 49

DEKKING

Tijdens de bouw- en onderhoudstermijn dekt de verzekering de schade aan eigendommen bouwdirectie en personeel die een verzekerde lijdt voor zover dit betreft:

- A beschadiging, ongeacht door welke oorzaak;
- B diefstal.

ARTIKEL 50

UITSLUITINGEN

Naast de algemene uitsluitingen zijn van deze verzekering uitgesloten:

- A schade die niet bestaat uit reparatie- en/of vervangingskosten, zoals bedrijfsschade en andere vormen van immateriële schade;
- B motorrijtuigen en andere mechanisch voortbewogen transportmiddelen;
- C geld en geldswaardige papieren;

- D schade door de aard of een gebrek van de zaak zoals omschreven in artikel 7:951 BW.

ARTIKEL 51

SCHADEREGELING

Schaderegeling geschiedt met en uitkering van de schade-penningen geschiedt aan verzekeringnemer, die geacht wordt door alle andere partijen onder deze polis onherroepelijk daartoe te zijn gemachtigd, met dien verstande dat deze machtiging eindigt bij verlening van voorlopige surséance van betaling aan of faillissement van de gemachtigde of wanneer de gemachtigde anderszins het vrije beheer over zijn vermogen verliest of zijn onderneming in liquidatie treedt.

ARTIKEL 52

TE VERGOEDEN BEDRAG

In geval van schade vergoedt de maatschappij per gebeurtenis:

- A ten hoogste het op het polisblad onder Rubriek V vermelde verzekerde bedrag, waarbij de maatschappij, in afwijking van hetgeen gesteld is in lid 5 van artikel 7:958 BW geen beroep doet op onderverzekering, gezamenlijk voor:
 - de reparatiekosten, met dien verstande dat voor zaken die aan slijtage onderhevig zijn voor normale slijtage een redelijke aftrek nieuw voor oud wordt toegepast;
 - indien reparatie niet mogelijk is of de reparatiekosten c.q. de vervangingskosten méér bedragen dan het verschil tussen de waarde van het betrokken object onmiddellijk vóór en onmiddellijk ná de gebeurtenis, uitsluitend het verschil tussen deze waarden;
 - in geval van diefstal: de waarde van het betrokken object onmiddellijk vóór de gebeurtenis;
 - bereddingskosten tot maximaal 50% van het verzekerde bedrag;
- B maximaal 10% van het verzekerde bedrag voor opruimingskosten;
- C de kosten van het vaststellen van de schade zoals bepaald in artikel 8.1.

RUBRIEK VIII

AANSPRAKELIJKHEIDSDEKKING VOOR BEDRIJVEN

ARTIKEL 53

BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

ARTIKEL 53.1

Verzekerde(n)

Voor deze rubriek gelden als verzekerden:

- A de verzekeringnemer in zijn verzekerde hoedanigheid als omschreven in de polis;
- B de bestuurders en commissarissen van verzekeringnemer, handelend als zodanig;
- C de ondergeschikten, familieleden en huisgenoten van verzekeringnemer, voor zover zij werkzaamheden verrichten voor verzekeringnemer binnen het raam van zijn verzekerde hoedanigheid;
- D de personeelsverenigingen, pensioenfondsen en andere fondsen, instellingen en stichtingen in het kader van de verhouding tussen verzekeringnemer en zijn ondergeschikten, alsmede de bestuurders en ondergeschikten daarvan, handelend als zodanig;
- E andere mede in de polis omschreven natuurlijke of rechtspersonen, waaronder mede te verstaan de bestuurders en commissarissen, in de verzekerde hoedanigheid.

ARTIKEL 53.2

Aanspraak

Hieronder wordt verstaan: een door een derde tegen een verzekerde ingestelde vordering tot vergoeding van schade, voortvloeiend uit een handelen of nalaten van een verzekerde.

Meerdere aanspraken, al dan niet tegen meer verzekerden ingesteld, worden als één aanspraak beschouwd indien deze:

- A met elkaar verband houden;
- B uit elkaar voortvloeien;
- C uit hetzelfde handelen of nalaten voortvloeien;
- D uit een opeenvolgend handelen of nalaten, al dan niet met dezelfde oorzaak, voortvloeien.

Deze aanspraken worden geacht te zijn aangemeld ten tijde dat de eerste aanspraak in de reeks werd aangemeld.

ARTIKEL 53.3

Omstandigheid

Onder een omstandigheid worden feiten verstaan waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat zij zullen leiden tot een aanspraak en die voortvloeien uit of verband houden met een bepaald aan verzekerde toerekenbaar handelen of nalaten.

ARTIKEL 53.4

Handelen of nalaten

Hieronder wordt verstaan een handelen of nalaten waaruit een aanspraak voortvloeit. Met een handelen of nalaten wordt gelijk gesteld de aansprakelijkheid voor schade:

- A de toebehorende hoedanigheid voor zijn rekening komt;
- B welke op grond van de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening van verzekerde(n) komt.

ARTIKEL 53.5

Derden

Hieronder wordt verstaan iedere andere persoon dan de aansprakelijk gestelde verzekerde.

ARTIKEL 53.6

Schade

Onder schade wordt verstaan:

- 1 schade aan personen
letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood ten gevolge hebbend, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade.
- 2 schade aan zaken
beschadiging, waaronder vervuiling, vernietiging of vermissing van zaken van anderen dan verzekeringnemer en de hieruit voortvloeiende schade mits de beschadiging zelf niet van polisdekking is uitgesloten.

Onder schade aan personen / zaken wordt niet verstaan de door (potentiële) benadeelden gemaakte kosten van maatregelen ter voorkoming van schade als bedoeld in artikel 6:96 BW en vergelijkbare wettelijke bepalingen, daaronder begrepen de daaruit voortvloeiende schade.

ARTIKEL 54

OMVANG VAN DE DEKKING

1 Vereisten inzake aanspraak

De verzekering dekt de aansprakelijkheid van verzekerde(n) zoals nader omschreven in deze rubriek. Voor deze rubriek geldt als voorwaarde voor dekking dat:

- A de aanspraak (zie artikel 53.2) voor de eerste maal tegen verzekerde(n) is ingesteld tijdens de geldigheidsduur van de verzekering en tevens tijdens deze geldigheidsduur van de verzekering voor de

eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld en ontvangen, en

- B de aanspraak, respectievelijk een omstandigheid die tot een aanspraak zou kunnen leiden, bij het aangaan van de verzekering bij zowel verzekeringnemer als bij de aansprakelijk gestelde verzekerde(n) niet bekend was.

2 Betekenis tijdstip aanmelding

Indien een omstandigheid overeenkomstig het bepaald in artikel 3.3, onmiddellijk nadat de verzekerde daarvan kennis droeg, tijdens de geldigheidsduur van de verzekering voor de eerste maal schriftelijk bij de maatschappij is aangemeld, zal de aanspraak die daaruit voortvloeit - ongeacht op welk tijdstip - geacht worden te zijn ingesteld op die meldingsdatum. In een dergelijk geval zijn de verzekeringsvoorwaarden van toepassing die op die datum van kracht waren.

3 Inlooprisico

Aanspraken of omstandigheden die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden:

- A vóór de ingangsdatum van de verzekering, zijn niet verzekerd;
- B tijdens de geldigheidsduur van de verzekering, maar vóór de datum van wijziging in de dekking, zijn verzekerd conform de voorwaarden, verzekerd(e) bedrag(en) en eigen risico('s) per aanspraak die tot de wijzigingsdatum van kracht waren en voor de verzekerde(n) voor wie de verzekering ten tijde van het handelen of nalaten gold.

Indien sprake is van een reeks handelingen of nalatigheden die met elkaar verband houden of uit elkaar voortvloeien, is voor de toepasselijkheid van dit artikel bepalend de datum van de aanvang van deze reeks. Indien de geldigheidsduur van de verzekering is uitgebreid met een inlooprisico, zijn binnen de grenzen van deze verzekering eveneens gedekt aanspraken die voortvloeien uit een handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de overeengekomen duur van het inlooprisico tot de overeengekomen limieten en voorwaarden.

4 Melding van aanspraken na beëindigingsdatum

Indien de maatschappij gebruik maakt van het recht om de verzekering te beëindigen (zie artikel 2), anders dan wegens het opzettelijke verstrekken van onjuiste gegevens, heeft verzekeringnemer tot de feitelijke beëindigingsdatum het recht om, tegen nader met de maatschappij overeen te komen premie en voorwaarden, de meldingstermijn voor een aanspraak met één jaar te verlengen. Indien de verzekering eindigt wegens beëindiging van de (verzekerde) beroeps-/bedrijfsactiviteiten kan een verlengingstermijn van drie jaar worden overeengekomen. Aanspraken die gemeld worden in de overeengekomen verlengde meldingstermijn, vallen onder de dekking indien zij voortvloeien uit handelen of nalaten dat heeft plaatsgevonden tijdens de geldigheidsduur van de verzekering. Voor aanspraken aangemeld binnen de termijn van één respectievelijk drie jaar als genoemd in dit artikel, geldt dat deze worden toegerekend aan het verzekeringsjaar waarin de beëindigingsdatum is gelegen. De voor dit jaar geldende limiet per verzekeringsjaar is op deze aanspraken van toepassing.

5 Verzekerd bedrag

De maatschappij vergoedt voor alle verzekerden tezamen, per aanspraak de schade tot ten hoogste het in de polis genoemde verzekerde bedrag per aanspraak.

6 Verzekerd bedrag per verzekeringsjaar

Ter zake van alle in enig verzekeringsjaar aangemelde aanspraken en/of omstandigheden tezamen kunnen nimmer meer rechten aan de polis worden ontleend

dan tot maximaal tweemaal het in de polis genoemde bedrag per verzekeringsjaar. De datum van de eerste schriftelijke melding bij de maatschappij van de aanspraak respectievelijk van een omstandigheid is bepalend voor het verzekeringsjaar waaraan de desbetreffende aanspraak of omstandigheid wordt toegerekend.

- 7 **Limiet brand- en ontploffingsschade**
Zaakschade ten gevolge van brand en/of ontploffing wordt vergoed tot het maximum van het daarvoor in de polis genoemde bedrag per aanspraak.
- 8 **Extra vergoedingen**
De verzekering geeft recht op vergoeding van:
- A kosten van verweer
de kosten van met goedvinden of op verlangen van de maatschappij verleende rechtsbijstand en/of gevoerde procedures tegen ingestelde aanspraken, ook al blijken deze ongegrond, met inbegrip van de proceskosten tot betaling waarvan verzekerde mocht worden veroordeeld. Indien de schadevergoedingsplicht van verzekerde het verzekerde bedrag per aanspraak overschrijdt, zullen de hier bedoelde kosten worden vergoed naar de verhouding tussen het verzekerde bedrag en de schadevergoedingsplicht. Het eigen risico is op deze kosten niet van toepassing;
- B wettelijke rente
de wettelijke rente over dat deel van de hoofdsom dat onder de dekking van deze verzekering valt.
De aldus omschreven kosten en rente worden tezamen vergoed tot maximaal het in de polis vermelde verzekerde bedrag per aanspraak, respectievelijk per verzekeringsjaar, ongeacht de hoogte van reeds verleende - of nog te verlenen - schadevergoeding uit hoofde van de betreffende aanspraak.
- 9 **Samenloop**
Indien blijkt dat de door deze verzekering gedekte aansprakelijkheid eveneens op (een) andere polis(sen) gedekt is of daarop gedekt zou zijn als de onderhavige verzekering niet zou hebben bestaan, kunnen aan deze verzekering slechts rechten worden ontleend voor zover de schade - anders dan vanwege een eigen risico - niet uit hoofde van die andere polis(sen) wordt vergoed.

ARTIKEL 55

UITSLUITINGEN EN BIJZONDERE INSLUITINGEN

- 1 **Opzicht**
Niet verzekerd zijn aanspraken tot vergoeding van schade veroorzaakt aan zaken die een verzekerde of iemand namens hem vervoert, bewerkt, behandelt, bewoont, huurt, pacht, leent, gebruikt, bewaart of uit hoofde van huurkoop-, lease-, pandovereenkomst, recht van vruchtgebruik of om welke reden dan ook onder zich heeft of heeft gehad.
Deze uitsluiting geldt niet voor:
- A zaken van ondergeschikten
schade aan zaken van ondergeschikten waarvoor verzekeringnemer als werkgever aansprakelijk is. Niet verzekerd is schade aan motorrijtuigen;
- B schade die door een brandverzekeraar is vergoed schade aan zaken die een verzekerde, of iemand namens hem, anders dan krachtens huur, pacht, bruikleen of bewaarneming onder zich heeft, indien en voor zover die schade reeds door een brandverzekeraar is vergoed met een maximum van 500.000 euro per aanspraak, als onderdeel van het op het polisblad vermelde verzekerd bedrag per aanspraak.

- 2 **Gebruik van motorrijtuigen**
Niet verzekerd zijn aanspraken die verband houden met het houden, gebruiken of besturen van motorrijtuigen, tenzij sprake is van:
- A ontkoppelde aanhanger
schade veroorzaakt met of door een ontkoppelde aanhanger, mits deze, na van een motorrijtuig te zijn losgemaakt of losgeraakt, reeds veilig buiten het verkeer tot stilstand is gekomen;
- B laden/lossen
schade veroorzaakt met of door zaken die worden geladen op of gelost van een motorrijtuig;
- C afgevalen/afvallende lading
schade veroorzaakt met of door zaken die zich bevinden op, vallen van of gevallen zijn van het motorrijtuig, anders dan tijdens laad- en loswerkzaamheden;
- D passagiersrisico
schade die door een verzekerde als passagier van een motorrijtuig is veroorzaakt; bij schade aan het motorrijtuig zelf zal in dat geval geen beroep worden gedaan op de opzichtsuitsluiting;
- E gebruik van motorrijtuigen door ondergeschikten
schade met of door een motorrijtuig veroorzaakt door ondergeschikten tijdens het verrichten van activiteiten voor de verzekerde rechtspersonen waarbij gebruik wordt gemaakt van een motorrijtuig waarvan de verzekerde rechtspersonen geen houder of bezitter zijn; de dekking voor dergelijke aanspraken geldt op voorwaarde dat naast de ondergeschikte ook de verzekerde rechtspersonen als werkgever voor de schade aansprakelijk zijn. Uitgesloten blijft de personen- en zaakschade van de ondergeschikte zelf, die het motorrijtuig bestuurde.
- F De in de artikelen 55.2C, 55.2D en 55.2E omschreven dekking geldt niet indien en voor zover de schade is gedekt onder een verzekering in de zin van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen. Evenmin kan op de dekking een beroep worden gedaan voor het vergoeden van een onder die verzekering geldend eigen risico.

- 3 **Gebruik van (lucht)vaartuigen**
Niet verzekerd zijn aanspraken die verband houden met het houden, gebruiken of besturen van (lucht)vaartuigen, tenzij sprake is van:
- A schade aan personen
schade toegebracht aan personen met of door vaartuigen;
- B passagiersrisico
schade die door een verzekerde als passagier van een (lucht)vaartuig is veroorzaakt;
- C bij schade aan het (lucht)vaartuig zelf zal in dat geval geen beroep worden gedaan op de opzichtsuitsluiting.

- 4 **Risicoverzwarende bedingen**
Niet verzekerd zijn aanspraken die verband houden met een boete-, schadevergoedings-, garantie-, vrijwarings- of ander beding van soortgelijke strekking, tenzij en voor zover verzekerde ook zonder een dergelijk beding aansprakelijk zou zijn geweest.

- 5 **Opzet**
Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit zijn/haar:
- A opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten;
- B gedragingen die onder artikel 55.5A vallen, gepleegd in groepsverband, ook ingeval niet de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.

Aan het opzettelijk karakter van dit wederrechtelijk handelen of nalaten doet niet af dat de verzekerde zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert, dat deze niet in staat is zijn/haar wil te bepalen.

- 6 Seksuele gedragingen
Niet verzekerd is de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit:
 - A seksuele of seksueel getinte gedragingen van welke aard dan ook;
 - B gedragingen die onder artikel 55.6A vallen, gepleegd in groepsverband, ook ingeval niet de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.
- 7 Geleverde zaken / verrichte werkzaamheden
Niet verzekerd zijn aanspraken tot vergoeding van:
 - A schade aan en waardevermindering van - de door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde - (op)geleverde zaken;
 - B schade en kosten die verband houden met het terugroepen, vervangen, verbeteren of herstellen van de - door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde - (op)geleverde zaken met inachtneming van het bepaalde in artikel 1.9;
 - C schade en kosten, ongeacht door wie de kosten zijn gemaakt of de schade is geleden, die verband houden met het geheel of gedeeltelijk opnieuw verrichten van - door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde - uitgevoerde werkzaamheden, met in acht neming van het gestelde in artikel 13.2.

Bij schade aan zaken die, anders dan ten gevolge van een montage of plaatsingsfout na (op)levering, is veroorzaakt door een na (op)levering van de zaak daarin - door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde - gemonteerd of geplaatst onderdeel, geldt deze uitsluiting alleen voor het desbetreffende onderdeel.
- 8 Het werk zelf / Zaken van onderaannemers en andere betrokkenen
Niet verzekerd zijn aanspraken tot vergoeding van schade aan belangen zoals omschreven in artikel 18.1, 36, 42, en 48.2, alsmede de voor de overige rubrieken geldende eigen risico's.
- 9 Hei- en bronbemaalingswerkzaamheden
Niet verzekerd zijn schaden door hei- en bronbemaalingswerkzaamheden, zoals vermeld in artikel 14.1A en 14.1C.
- 10 Overtreding overheidsvoorschriften
Niet verzekerd is de aansprakelijkheid voor schade ten gevolge van of mogelijk geworden overheidsvoorschriften door een handelen of nalaten dat in strijd is met enig van overheidswege gegeven voorschrift (arbo-convenanten daaronder begrepen).
Deze uitsluiting geldt slechts indien het handelen of nalaten in strijd met bovengenoemde voorschriften is geschied met goedvinden en/of medeweten van verzekeringnemer en/of degene die in het bedrijf feitelijk is belast met het toezicht op de naleving daarvan.
Indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, wordt voor de toepassing van deze bepaling onder verzekeringnemer verstaan een lid van de directie of bedrijfsleiding.
- 11 Vermogensschade
Op deze polis bestaat geen dekking voor zuivere vermogensschade.

ARTIKEL 56

SCHADEREGELING

De maatschappij heeft het recht een schadevergoeding rechtstreeks aan de benadeelde of anderszins rechtgebende persoon/instantie te betalen en met deze een schikking te treffen. Aanspraken van benadeelden tot vergoeding van schade aan personen zullen worden behandeld en afgewikkeld met inachtneming van het bepaalde in artikel 7:954 BW.

Bestaat de vergoeding van schade uit periodieke uitkeringen en is de contante waarde daarvan met inachtneming van andere uitkeringen hoger dan het verzekerd bedrag, dan wordt de duur of de hoogte van die uitkeringen naar evenredigheid verminderd.

ARTIKEL 57

BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID

Omschrijving van de dekking

De verzekering dekt de aansprakelijkheid van de verzekerde voor schade van derden, voor zover is voldaan aan de vereisten zoals omschreven in artikel 54.1.

ARTIKEL 58

WERKGEVERSAANSPRAKELIJKHEID

1 Omschrijving van de dekking

De verzekering dekt de aansprakelijkheid van verzekerde(n) tegenover ondergeschikten voor schade die verband houdt met het verrichten van activiteiten voor verzekerde. Deze dekking geldt voor zover is voldaan aan de vereisten zoals omschreven in artikel 54.1.

2 Aanvullende verplichting bij schade

- A Overlegging gegevens
Verzekerde is verplicht bij de schademelding (afschriften van) de volgende documenten aan de maatschappij te overleggen:
 - een risicoinventarisatie en evaluatie (RI&E) met plan van aanpak die voldoen aan de daaraan gestelde wettelijke vereisten en die bovendien niet ouder dan vier jaar zijn;
 - het ongevallenregister;en, indien van toepassing:
 - het register persoonlijke beschermingsmiddelen, voor zover er persoonlijke beschermingsmiddelen binnen het verzekerde bedrijf gebruikt worden;
 - de schriftelijke bevestiging van de melding van het arbeidsongeval aan de arbeidsinspectie, voor zover de bij de maatschappij gemelde schade een meldingsplichtig arbeidsongeval betreft.
- B Meldingsplicht/schaderegeling
Ook wanneer de schade onder het eigen risico valt of lijkt te vallen is de verzekerde verplicht, op straffe van hetgeen vermeldt is in artikel 3.4, deze aanspraken zo spoedig mogelijk na het bekend worden daarvan aan de maatschappij te melden. De maatschappij is gerechtigd de schade namens en - voor wat betreft het eigen risico - voor rekening van de verzekerde met de benadeelde te regelen.

3 Eigen risico

Indien verzekerde de in het vorige lid genoemde verplichting niet nakomt en/of de schade (mede) het gevolg is van een in de RI&E geconstateerd knelpunt, dat ten tijde van het handelen of nalaten waaruit de aanspraak is voortgevloeid nog niet opgelost was, is er een eigen risico van kracht zoals vermeld op het polisblad.

ARTIKEL 59

MILIEUAANSPRAKELIJKHEID

1 Omschrijving van de dekking

De verzekering dekt de aansprakelijkheid van verzekerde(n) voor schade van derden in verband met een plotselinge, onzekere milieuaantasting - ook als deze is veroorzaakt door zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde(n) zijn (op)geleverd -, mits sprake is van een milieuaantasting die niet het rechtstreekse gevolg is van een langzaam (in)werkend proces. Deze dekking geldt voor zover is voldaan aan de vereisten zoals omschreven in artikel 54.1.

2 Schade

Onder milieuaansprakelijkheid geldt inzake het begrip schade onderscheid naar:

- A schade bij een milieuaantasting door (op)geleverde zaken als de aanspraak betrekking heeft op schade in verband met een milieuaantasting veroorzaakt door zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde(n) zijn (op)geleverd, wordt onder schade verstaan:
- schade aan personen, zijnde letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood ten gevolge hebbend, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade;
 - schade aan zaken, zijnde beschadiging, waaronder vervuiling, vernietiging of vermissing van zaken van derden, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade;
- B schade bij een milieuaantasting anders dan door (op)geleverde zaken: als de aanspraak betrekking heeft op schade in verband met een milieuaantasting anders dan veroorzaakt door zaken die door of onder verantwoordelijkheid van verzekerde(n) zijn (op)geleverd, wordt onder schade verstaan:
- schade aan personen, zijnde letsel of aantasting van de gezondheid van personen, al dan niet de dood ten gevolge hebbend, met inbegrip van de daaruit voortvloeiende schade;
 - schade aan zaken, anders dan schade aan bodem, het oppervlaktewater of enig(e) al dan niet ondergronds(e) water(gang), en voorts voor zover de schade het gevolg is van een - binnen de omschrijving van artikel 59.2A vallende - luchtverontreiniging (de uitstoot, lozing, doorsijpeling of ontsnapping van enige vloeibare, vaste of gasvormige stof, voor zover die een prikkelende werking heeft op in of op de lucht). Onder de aldus gedekte schade aan zaken is ook de daaruit voortvloeiende schade begrepen.

- c De maatschappij zal ter zake van de hier omschreven dekking geen beroep doen op de uitsluiting van artikel 55.2 en 55.3, mits is voldaan aan de vereisten waaronder overeenkomstig artikel 57 de aansprakelijkheid voor schade met of door een motorrijtuig/(lucht-)vaartuig is gedekt.

3 Aanvullende uitsluitingen

Voor milieuaansprakelijkheid gelden de volgende uitsluitingen in aanvulling op de uitsluitingen van artikel 55:

- A werkgeversaansprakelijkheid uitgesloten is de aansprakelijkheid van verzekerde(n) tegenover ondergeschikten;
- B opzet niet verzekerd is de aansprakelijkheid van een verzekerde voor schade veroorzaakt door en/of voortvloeiende uit:
- opzettelijk en tegen een persoon of zaak gericht wederrechtelijk handelen of nalaten;
 - gedragingen die onder bovenstaande regel vallen, gepleegd in groepsverband, ook in geval niet de verzekerde zelf zodanig heeft gehandeld of nagelaten.
- Aan het opzettelijk karakter van dit wederrechtelijk handelen of nalaten doet niet af dat de verzekerde zodanig onder invloed van alcohol of andere stoffen verkeert, dat deze niet in staat is zijn/haar wil te bepalen;
- C bereddingskosten de maatschappij vergoedt nimmer kosten, door wie ook gemaakt, teneinde de milieueigen locatie-aantasting op en de gevolgen daarvan voor een eigen locatie te beperken of ongedaan te maken, behoudens voor zover wordt aangetoond dat deze kosten tevens bereddingskosten zijn in de zin van artikel 1.5. Onder eigen locatie wordt verstaan het adres/de adressen waarop (het bedrijf van) verzekeringnemer is gevestigd, alsmede eventuele andere adressen waarop de verzekerde beroeps-/bedrijfsactiviteiten (mede) worden uitgeoefend. Een adres waarop in opdracht van een klant werkzaamheden worden uitgevoerd geldt niet als eigen locatie;
- D genetische schade niet verzekerd zijn aanspraken voor genetische schade.